

De Journalist

Magazine van de VVJ

België-Belgique

P.B.

8900 IEPER 1

3/8136

Afgiftekantoor Ieper

Dossier: Beurs genoteerd

Levensgevaarlijke journalistiek

Een believer en een realo over de zaak-Dutroux

Mens achter het nieuws: Johnny Vansenant (VRT-radio)

Mark Elchardus (VUB) over 'dramajournalistiek'

Inhoud

Van de redactie

Tellingen van gedode journalisten lopen uiteen	4
Vonnis-Goossens in de maak	4
Antwerps overleg pers-politie in het slop	5
De Morgen verhuist	5
Paritair Comité 227 aan het werk	10

Dossier: Beurs genoteerd

Over stinkende wonden en goede heelmeesters	6
Het mysterie van de boekhouding onthuld	7
Wetgeving voorkennis hindert correcte journalistiek niet	8
Euronext-protocol leidt tot verwarring	8
Financieel-economische nieuwsmedia in Vlaanderen	9
Paul D'Hoore: 'Geen specifieke deontologie nodig'	9

Mens achter het nieuws

Johny Vansevenant: expertise en hartelijkheid in een	11
--	----

Enerzijds/Anderzijds

Douglas De Coninck (De Morgen) en	12
Mark Eeckhaut (De Standaard) over de zaak-Dutroux	13

Forum

Uittreksel uit 'De Dramademocratie' van Mark Elchardus	14 + 15
Raf Custers over syndicale censuur	17

In memoriam

Jan Backx en Luc Standaert over Wout Pittoors	16
---	----

Nieuws van de verenigingen

Sportpersbond huldigt Kim Gevaert	18
AVBB-afdeling Brussel-Brabant organiseert	18

Scheef bekeken

Onder embargo

Productie achtercover: Creatiekabinet/Chris Hubrecht

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
beroepsJournalisten (VVJ)

Coördinatie

Pol DELTOUR en
Luc STANDAERT

Vaste medewerkers

Jan BACKX,
Kim DUCHATEAU,
Marleen FRANSEN,
Wout PITTOORS,
Johan VAN CUTSEM,
Kris VANDERHAEGEN,
Luc VANHEERENTALS

Redactiesecretariaat en

abonnementen

Lisbeth Moons
Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155
1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
avbb@journalist.be

Publiciteitsregie

Laurent COPPENS
E-mail laurent.coppens@euronet.be

Lay-out & druk

Drukkerij Deman nv
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

Dramajournalistiek ?

Zelden voorheen heeft een academicus zozeer aan de journalistieke verantwoordelijkheid geappelleerd, als VUB-socioloog Mark Elchardus met zijn pas verschenen 'De Dramademocratie'. Onze samenleving zit niet goed in haar vel, betoogt Elchardus. Ze is een 'wantrouwige samenleving' geworden. En een cruciale rol in die evolutie spelen de media. Daarom creëren ze het wantrouwen nog niet, maar met hun 'evenementiële aanpak' voeden ze het wel, en houden ze het mee in stand.

Elchardus analyseert scherp. Journalisten die zichzelf alleen maar een spiegel- of megafoonfunctie toedichten, krijgen een stevige veeg uit de pan. Door hun systematische selectie van het nieuws, alsook de wijze waarop ze dat nieuws vervolgens brengen, zijn journalisten wel degelijk zeer creatief bezig, stelt Elchardus. Elke gebeurtenis vormt aldus "een paard van Troje, waaruit de verhalen – soms zeer fantasierijke verhalen – zich over de samenleving verspreiden". En wat dacht u van deze: "Er zijn in dit land nog bitter weinig mannen en vrouwen die van kraambed tot graf hun leven in dezelfde zuil doorbrengen. De mensen die dag in dag uit, week na week, jarenlang, niets anders zien, horen of lezen dan wat de Persgroep hun voorschotelt, zullen daarentegen vrij talrijk zijn."

De vraag rijst of Elchardus in zijn voortvarendheid zelf wel alle nuances heeft aangebracht die (zeker van een academicus) kunnen worden verwacht. Zo wordt maar weinig onderscheid gemaakt tussen de vele soorten nieuwsprogramma's. Overigens heeft een 'evenementiële' – noem het gedramatiseerde – journalistiek in vergelijking met een steriel-theoretische rapportering wel degelijk een groot voordeel: dat ze dingen in beweging zet. Zoals een uitgesponnen berichtgeving over dat ene treinongeval wél mede tot een verbetering van het spoorwegennet zal leiden, en de loutere registratie van de normale dienstregeling niet. Mark Elchardus doet in dat verband ook nogal min over de Dutroux-berichtgeving in de vaderlandse pers. Het klopt dat de valse noten hierover niet van de lucht waren, maar de VUB-wetenschapper gaat toch bijzonder snel voorbij aan de onmiskenbaar positieve gevolgen die deze doorgedreven media-aandacht even goed voor politiek en justitie heeft gehad.

Ook in zijn remedies (zie het uittreksel uit De Dramademocratie op pagina's 14-15) vergaloppeert de socioloog zich soms. Dat het sociaal statuut van de journalist dient verbeterd, en dat ook zijn onafhankelijkheid ten overstaan van de directies moet uitgebouwd, klinkt ons als muziek in de oren. Maar dat er een extra kortgedingprocedure tegen de media moet worden ingevoerd, en dat de nieuwe Raad voor de Journalistiek bovenop de geplande controle van deontologische minimumregels direct ook aan algemene kwaliteitsbewaking zou moeten doen, zijn minstens twee bruggen te ver.

Het belet niet dat Elchardus' analyse en oproep tot meer verantwoordelijkheidszin onze aandacht best verdienen. Zeker nu de verkiezingen met rasse schreden naderbij komen, en vooral politici onze democratie nog heviger dreigen te dramatiseren dan dat al het geval is. Af en toe een tik op onze journalistieke poep, daar dienen sociologen toch voor ?

Foto: Johan Van Cutsem

Pol Deltour

IFJ telt 67 gedode journalisten in 2002, RSF weerhoudt 25 aanslagen

Pol Deltour

In 2002 verloren wereldwijd 67 journalisten en andere mediamedewerkers het leven in het kader van hun verslaggeving. Tot dat resultaat komt de Internationale Federatie van Journalisten (IFJ), de wereldkoepel van journalistenverenigingen waartoe ook de Belgische AVBB behoort.

Meerdere journalisten maakten in het voorbije jaar het uitdrukkelijke doelwit uit van een criminele aanslag. Dat lot overkwam begin 2002 al Daniel Pearl, journalist van de Wall Street Journal, die onderzoek aan het verrichten was naar het internationale terrorisme en het terreurnetwerk Al-Qaeda in het bijzonder. Hij werd in Pakistan door radicale moslims gekidnap, zijn mishandelingen en dood werden door zijn belagers op videoband opgenomen.

"Pearl, maar ook mensen zoals Gyorgy Gongadze in Oekraïne en Martin O'Hagan in Noord-Ierland, betaalden de ultieme prijs voor hun berichtgeving", zei Aidan White, secretaris-generaal van de IFJ, vanuit de hoofdzetel van de vereniging in de Brusselse Résidence Palace. "Dit herinnert eraan dat journalisten zich in de frontlinie bevinden van de strijd voor democratie en mensenrechten".

Om aan de groeiende onveiligheid van journalisten in risicozones het hoofd te bieden, richtte de IFJ zopas samen met een resem mediahuizen, journalistenverenigingen, mensenrechtengroepen en internationale verenigingen, het International News Safety Institute (INSI) op. Dit moet, volgens Aidan White, "de veiligheidsrisico's voor reporters verminderen zonder afbreuk te doen aan hun mogelijkheden om verslag uit te brengen". White riep de betrokken nationale overheden op om meer werk te maken van de opsporing en berechting van de belagers van journalisten. "Censuur via geweld

moet ten allen prijze bevochten worden", besloot hij.

Persvrijheid

Reporters sans Frontières (RSF), dat zijn zetel in Parijs heeft, kwam voor 2002 uit op 25 gedode journalisten. RSF rekent enkel de overlijdens die niet voortvloeien uit een ongeval. Azië blijft het continent waar de meeste journalisten (11 in 2002) om het leven werden gebracht, op de voet gevolgd door Latijns-Amerika (met 9 slachtoffers).

RSF telde ook nog 1.420 journalisten die vorig jaar werden aangevallen of bedreigd. Zeker 692 verslaggevers werden door publieke autoriteiten opgepakt.

Tot slot zijn er nog 389 media die van overheidswege zijn gecensureerd. RSF noteerde ook nog een opmerkelijke terugval van de persvrijheid in democratische landen zoals Italië en de VS. Ook daar werden journalisten achter tralies gestoken.

Met een mediagenieke affichecampagne wil RSF nu de publieke opinie sensibiliseren voor de mogelijke bedreigingen van de persvrijheid. Op de affiche hiernaast bij voorbeeld, figureert de Franse topjournalist Guillaume Durand.

In New York zetelt het Comité ter Bescherming van Journalisten (CPJ), en dat telde afgelopen jaar dan weer 19 journalisten die omwille van hun werkzaamheden om het leven werden gebracht. Volgens het CPJ is dat een serieuze vermindering in vergelijking met voorgaande jaren, wat het gevolg is van veiligheidsmaatregelen die de mediahuizen namen na de moord op Daniel Pearl begin 2002.

Kort kort kort

Proces-Goossens – De correctionele rechtbank van Dendermonde velde bij het afsluiten van deze editie nog geen uitspraak in de zaak-Marc Goossens. Ofwel gebeurde dat intussen wel, en dan bracht de WJ u daarvan langs andere kanalen zeker al op de hoogte. Ofwel valt het verdict op 11 februari. Journalist Marc Goossens wordt door het parket vervolgd voor het onrechtmatig bezit van een scanner, iets wat de correspondent van Het Laatste Nieuws formeel ontkent. Het onderzoek ging gepaard met telefoonregistraties en zoekacties die geenszins te rijmen vallen met het journalistieke bronnengeheim, zoals dat door de Raad van Europa wordt gegarandeerd. In de oorspronkelijke dagvaarding werd Marc Goossens

zelfs het eenvoudige gebruik maken van gelekte informatie ten laste gelegd, maar die klacht liet het openbaar ministerie op de openingszitting van 16 december vallen.

Bestuursverkiezingen WJ en AVBB – Voor de bestuursverkiezingen die de WJ en de AVBB op zaterdag 22 februari organiseert, blijven kandidaturen meer dan welkom. De uitdagingen waarvoor we als Journalistenbond staan, zijn groter dan ooit. Een representatieve en sterke Raad van Bestuur kan ons draagvlak alleen maar nog verstevigen. Meer informatie op het Nationaal Secretariaat.

Parket stuurt kat naar overleg pers-Antwerpse politie

Jan Backx

"Wij oordelen het in de huidige omstandigheden niet opportuun aanwezig te zijn op uw overleg. Probeert u het alstublieft éérs onderling eens te worden..." Met dit (beleeftde !) telefoontje hield het Antwerps parket op 10 december de boot af, voor het monster-overleg dat de sinds maanden vertroebelde relatie tussen de Antwerpse pers en politie uit het slop moest halen. Gehandicapt door de afwezigheid van één van de belangrijkste gesprekspartners, leverde de samenkomst dan ook geen eclatante eindejaarsvuurpijl op, die de geesten had kunnen verhelderen.

Het wrevelpunt is bekend (zie ook de vorige DJ): de lokale kranten-redacties en de regionale televisiezender voelen zich sinds de voorbije zomer in de kou gezet door de Antwerpse politie, die haar dagelijkse persbriefings heeft vervangen door korte bloemlezingen, die per e-mail naar de redacties worden geflitst. Er wordt ook geklaagd over de woordvoerders, die niet permanent bereikbaar zijn en die eigenmachtig afwegen wat al dan niet een behoorlijk antwoord verdient.

Zaten uiteindelijk wél rond de tafel: burgemeester Leona Detiège en haar woordvoerder Swa Van Aelst, korpschef Luc Lamine en zijn persvoorlichter Fons Bastiaenssens, samen met een batterij journalisten: Raymond De Craecker en Kurt Tuerlinckx (WJ), Walther Clippeleyn en Kris Goossenaerts (VUM), Hans Deridder en Sabine Vermeiren (Persgroep), Johan Van Baelen en Lex Moolenaar (RUG), en Hans Hellemans en Catarina Caton (ATV). Opvallend was dat vooral burgemeester Detiège aandacht betoonde voor het belang van persoonlijk contact tussen pers en politie.

Kurt Tuerlinckx over het beraad: "Spijtig genoeg werd niets daadwerkelijk toegezegd. Maar er is wel bereidheid de pijnpunten verder te bekijken. Allusies op een politiek geïnspireerde agenda, die achter de schermen zou meespelen, werden zowel door de burgemeester als korpschef Lamine krachtig ontkend. We kregen wel de indruk dat vanuit het parket alles veel strikter wordt..."

Ook Luc Lamine reageerde achteraf: "Wat men ook beweert, wij investeren zwaar in woordvoering. Ik sta achter de mensen die deze moeilijke job doen en ben héél blij dat ik er zo'n goeie heb. In dit debat mag je ook niet vergeten dat de wet op het politieambt en de voorschriften inzake minderjarigen heel strikt zijn. Wij mogen niet zomaar alles te grabbel gooien wat een nieuwsgierige journalist wil uitvlooien. Wie een primeur heeft kan erop rekenen dat we die zullen respecteren, als ons om nadere uitleg wordt gevraagd. Maar ik vind dat ik als korpschef ook altijd perfect moet weten waar mijn diensten precies mee bezig zijn."

Persmagistraat Leen Nuyts blijft ijsig kalm in al het tumult. Ze geeft te kennen niet veel zin te hebben om de brokken tussen pers en politie te lijmen. Van haar kabinet vertrok wel een brief naar WJ-voorzitter De Craecker, waarin staat dat er in 2003 "ten gepaste tijde een expertisecel voor communicatie zal worden opgericht".

Bijgedachte

Waar is de tijd dat de frontlijnwerkers van de misdaadbestrijding nog een discrete band hadden met de zeer confidentieel opererende snuffelaars van de kranten? Voor beide partijen was het dagelijks balanceren op het slappe touw. Want de relatie was heel subtiel en het hengelwater werd soms vertroebeld door minder nobele motieven. Maar de nieuwsgaring wérkte. Beide partijen moesten bij voorkeur wél een brede rug en olifantenhuid ontwikkelen om overeind te blijven. Maar uiteindelijk versterkte dat een gezond wederzijds respect. Wat nu in Antwerpen wordt vertoond, is een teken des tijds. Heeft te maken met de illusie dat alles alleen nog maar door de leidinggevenden (van alle betrokken partijen!) kan worden uitgestippeld, zoals het exact in hun organisatorisch kraampje past. In zo'n choreografie van steltlopers wordt meer gestruikeld dan gedanst. J.B.

De Morgen verhuist naar Brusselse Arduinkaai

De Morgen verruult op 20 april haar stek aan de Brogniezstraat 54 in Anderlecht voor een gerenoveerd pand aan de Arduinkaai in Brussel. De huidige redactielokalen waren te krap geworden om de intussen meer dan honderd personeelsleden in comfortabele omstandigheden te laten werken. Als alternatief kwam ook het Eilandje in Antwerpen in aanmerking, waar nu al De Nieuwe Gazet en de Antwerpse regionale zender ATV in een van de hangars huizen. Maar uiteindelijk bleef het dus Brussel, omwille van de cen-

trale ligging vlakbij de diverse politieke en economische beslissingcentra.

In het nieuwe pand zal de redactie verdeeld zitten over twee verdiepingen en werd gekozen voor een werkplek met veel lichtinval en wijdse ruimten. Het laatste grote evenement dat vanuit de Brogniezstraat zal verslaan worden, is het huwelijk van Prins Laurent met Claire Coombs op zaterdag 12 april. (KV)

Dossier: Beurs genoteerd

DE BEURS GENOTEERD

WorldCom, Enron, en dichterbij huis, Sabena en Think Media: ook in de bedrijfseconomische wereld was er het afgelopen jaar voor journalisten met speurzin weer meer dan werk genoeg. De komende jaren wordt dat er niet minder op. Zeker nu het grote publiek meer dan vroeger zelf participeert in het beursbedrijf, is de vraag naar correcte en onafhankelijke economieberichtgeving groter dan ooit. In dit Dossier aandacht voor enkele knepen en gevaren van het vak. Met bijzondere aandacht voor het journalistieke omgaan met beursgevoelige informatie. Want dat het verbod op misbruik van voorkennis en koersmanipulatie de vrije journalistiek gaat belemmeren, kan toch ook niet de bedoeling zijn?

Over stinkende wonden en goede heelmeesters

Ludwig Verduyn

"Kijk, als ondernemer ben je eerlijk of je bent het niet", zegt mijn gesprekspartner, die het kan weten. "Ik geloof niet in al die afleidingsmanoeuvres. Onafhankelijke bestuurders, corporate governance, speciale audit comités, allemaal make up voor de buitenwereld. Bottom line komt het er op neer dat je als ondernemer zelf eerlijk bent."

"Maar hoe kan je dan als buitenstaander ooit merken dat er iets aan de hand is?" vraag ik hem.

"Door een gezonde kritische geest aan de dag te leggen", is het antwoord. "Mirakels bestaan niet, zeker niet in het bedrijfsleven en in de financiële wereld. Elk fenomeen dat zich situeert buiten de normale groei-évolutie of buiten de gewone werking van een bedrijf zou moeten aanleiding vormen voor vragen. En altijd je huiswerk doen."

Mijn gesprekspartner zou moeten weten waar hij het over heeft. De voorbije 12 jaar werkte hij hard. Hij werd eerst directeur en later aandeelhouder van het bedrijf waarvoor hij werkt. Nu, 12 jaar later, is hij meteen goed voor een plaatsje in mijn overzicht van 'De 200 Rijkste Belgen'. Hij legde zijn parcours af zonder accidenten. Nog nooit kwam hij negatief in de pers. Fraude en schijnvervalsing zijn nochtans veel voorkomende misdrijven in het bedrijfsleven, alleen zijn ze moeilijk op te sporen. Doorgaans komt de journalistiek er maar aan te pas wanneer het gezwel al overrijp is en op springen staat. Soms vormt de journalistiek de aanleiding om het gezwel sneller te laten openbarsten. Dan komt daar veel volk naar kijken, maar het is ook het begin van een genezingsproces.

Soms snijdt de journalistiek ook verkeerd. Wat een gewone geboorteplek is, wordt soms beschouwd als het begin van een steenpuist. Hard en diep snijden is dan verkeerd en pijnlijk voor de betrokkene. Sommige vroeg opgespoorde gezwellen dan weer verworden tot onderhuidse slepende ziektes. Er komen dan moeilijke en lange procedures bij kijken voor de Raad van State, de Raad van Mededinging ook, die veel te lang aanslepen om de aandacht van ook maar één journalist te kunnen houden. En toch gaat het daarbij soms om belangrijke ziektes.

Het voorbije jaar was er vooral in het buitenland geen gebrek aan stof voor financiële onderzoeksjournalisten. Het bedrijfsleven in de Verenigde Staten kwam vorig jaar in een diepe crisis terecht. Enron, Worldcom, Andersen, Tyco en noem maar op. Terwijl de Wall Street Journal zich vastbeet in het Lernout & Hauspie dossier, waren de eigen Amerikaanse nieuwe conglomeraten zich danig aan het verdiepen in creatieve boekhouding en legden hun managers zich enthousiast toe op de verschillende diversificatiemogelijkheden inzake persoonlijke verrijking.

In eigen land moesten we tevreden zijn met Maurice De Velder, alhoewel de man zelf wellicht weinig tevreden was. Zelden heeft iemand zo lang in voorarrest gezeten voor een financieel-economisch dossier. Maar de pers heeft alert gereageerd op de zaak Think Media. Wellicht ook omdat er daarbij verschillende media-belangen speelden. Er werd veel bovengespiet omtrent Maurice De Velder. Maar zij die het kunnen weten, zijn er van overtuigd dat er ook nog veel niet is gezegd en geschreven.

Een tweede groot dossier in 2002 werd het failliet van de nationale luchtvaarttrots Sabena. Het parlement maakte nog eens gebruik van zijn recht om een onderzoekscommissie te lanceren. Het geheel resulteerde, onder meer, in een mooi boek waaruit veel was bij te leren over de relatie tussen korte termijn politiek en lange termijn financiële verliezen.

Maar veel meer dan dat was er ook niet. 2003 kondigt zich desalniettemin veelbelovend aan. In tijden van economische crisis, waarin het geld schaarser is, komen schandalen sneller naar boven. Er is minder ruimte voor financiële minnelijke schikkingen. En tegelijkertijd gaan zij die nog overleven zich in meer bochten wringen om ook in moeilijke tijden het hoofd boven water te houden. We gaan dus meer dan ooit behoefte hebben aan kritische volgers die op zoek gaan naar opkomende gezwellen. Een belangrijke verantwoordelijkheid daarbij ligt bij de uitgevers en de hoofdredacties. Wanneer de economische slinger effectief gaat terugkeren, weg van de marketingvetpotten en het snelle geldgewin, en terug naar de inhoudelijke mérites, zal misschien ook de journalistiek terug wat aan slagkracht winnen.

Dossier: Beurs genoteerd

Het mysterie van de boekhouding onthuld

Hoe ontdek je als journalist gesjoemel in de boekhouding van een bedrijf? Het was een van de vragen die aan bod kwamen op het congres van de Vlaams-Nederlandse Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VVOJ), eind vorig jaar in Utrecht. Meer dan een nuttige tip werd het deel van het talrijk opgekomen publiek.

WOJ

Foto: Johan Van Cursem

Tijdens een van de workshops op het WVOJ-congres toonden Menno Tamminga (NRC Handelsblad) en Johan Van Overtveldt (Trends) op een praktische manier wat je alle-

maal uit een jaarrekening en bedrijfsbalans kan halen. Achter al die geheimzinnige cijfers zit nu eenmaal nieuws. Om dat te vinden hoeft je overigens echt geen 'financial whizzkid' te zijn. Ook al blijft het natuurlijk lastig dat er in Nederland en België vooral niet veel in het jaarverslag hoeft te staan. Processen over boekhoudkundige zaken worden achter gesloten deuren gevoerd. Accountants laten zelden het achterste van hun tong zien omdat ze geen vraagtekens durven te zetten bij het werk van een ander.

In de VS zijn er al sinds 1936 strenge wetten over welke informatie een bedrijf moet geven, zoals over optieregelingen. Lees daarom de dikke Amerikaanse jaarverslagen van bijvoorbeeld een Amerikaanse vestiging van een Nederlandse of Belgische onderneming. Daar staat verplicht heel wat meer informatie in dan we van onze eigen bedrijven gewend zijn.

Voor het bedrijfsleven ten onzent geldt tot nader order geen wetgeving op openbaarheid van bestuur (WOB), die documenten beschikbaar stelt voor pers en publiek. Zelfs informeel blijven de gelederen in sommige economische branches goed gesloten, omdat iedereen elkaar kent en geregeld spreekt – ook al is men dan nog elkaars concurrent. Geduld en omzichtigheid zijn dan ook kapitale deugden – meer: absolute voorwaarden – om hier achter de waarheid te komen.

Ook de freelance journalisten Willy Van Damme (onder andere Trends) en Marcel Metze legden hierover getuigenis af. Van Damme wijdde in geuren en kleuren uit over de pesterijen en kuiperijen die hij met name tijdens zijn Superclub-onderzoek ondervond.

Marcel Metze tekende intussen voor twee opgemerkte boeken over Philips. Een uitgever had hem verzekerd van het nodige budget. Nog een geluismoment beleefde Metze toen hij in een hotel een interne telefoonlijst van Philips aantrof.

Omtrekkende bewegingen

Metze en Van Damme zijn eensgezind in hun adviezen. Ze raden aan om na het schriftelijke bronnenonderzoek eerst met 'mindere goden' in en om het bedrijf te gaan praten. Daarmee bouw je dossierkennis op en krijg je munitie om hogerop binnen te komen. Zo werd Marcel Metze pas een week voor het ter perse gaan door voormalig Philips-topman Timmer uitgenodigd voor een gesprek. Drie eerdere pogingen hiertoe van de journalist waren mislukt, maar in het laatste stadium kon Timmer niet meer om Metze heen. Het gesprek leidde tot een essentiële toevoeging in het boek. Wil iemand echt niet praten, maak dan omtrekkende bewegingen. Zoek kennissen en collega's op van de betrokken persoon en maak gebruik van het feit dat iedereen binnen een bepaald circuit met elkaar praat.

Tegenover alle informatie – uit documenten en van personen – is argwaan geboden. Ook wanneer meerdere mensen in afzonderlijke situaties hetzelfde verklaren kan er sprake zijn van misleiding. Verhalen worden nu eenmaal doorverteld, en kan je dan ook overal terughoren. Een middel om verhalen te checken is om ook de tegenstanders van een bron op te zoeken. Bij alle contacten geldt: ga na waaróm iemand wil praten. Rancune, eigen straatje schoonvegen? Zeker spontane aanbiedingen van gesprekken en documenten zijn verdacht.

Metze heeft tijdens zijn onderzoek veel last gehad van vooroordelen over onbetrouwbare journalisten. Daarom begon hij elk gesprek met het garanderen van drievoudige anonimiteit. Hij beloofde geen namen te noemen, geen citaten te gebruiken en de relevante delen van de concepttekst door elke informant te laten controleren op persoonlijke traceerbaarheid. Slechts in twee gevallen heeft hij met deze werkwijze een stukje tekst moeten schrappen. Wat bij afweerende topmensen soms ook goed werkt, als je je verhaal vrijwel rond hebt en redelijk zeker bent van je zaak: een concepttekst toezenden met een verzoek om correctie van 'wat er niet aan klopt'.

Dit artikel is opgesteld aan de hand van de WVOJ-verslagen van de betrokken workshops. De WVOJ zal deze verslagen te gelegener tijd publiceren op de website www.vvoj.be

Dossier: Beurs genoteerd

Wettelijk verbod op misbruik voorkennis geen belemmering voor journalistiek

Luc Vanheerentals

Ook journalisten vallen onder het toepassingsgebied van artikel 182 van de wet op de financiële transacties en financiële markten (WTFM) van 4 december 1990. Dit artikel verbiedt personen op basis van bevoorrechte informatie die ze bekomen hebben in de uitoefening van hun werk, hun beroep of hun functie, "effecten of andere financiële instrumenten" te kopen of te verkopen dan wel hiertoe opdracht te geven. Voor een journalist gaat het bijvoorbeeld om informatie in een persbericht dat onder embargo verspreid werd (1).

Zelfs informatie die men ontvangt buiten de uitoefening van het werk (bv. tijdens een familiefeest) kan onder dit verbod vallen. Artikel 184 verbiedt handel met voorkennis immers ook voor ieder ander persoon die beschikt over informatie, waarvan hij redelijkerwijze moet weten dat ze bevoorrecht is en afkomstig van personen die deze informatie bekwamen in het kader van de uitoefening van hun werk, beroep of functie. In beide gevallen is het "louter stilzitten" of afzien van een geplande transactie echter niet verboden.

Artikel 183 van de WTFM verbiedt het de personen aangewezen in artikel 182 tevens de bevoorrechte informatie mee te delen aan een derde. Bij wijze van uitzondering, kan dit volgens de wetgever toch "in het kader van de normale uitoefening van hun werk, beroep of functie". Informatie kan dus worden doorgegeven in het kader van de normale uitoefening van journalistieke activiteiten. Zo kunnen gegevens besproken worden tijdens een redactievergadering, of met derden zoals financiële analisten, marktprofessionelen, ambtenaren van Financiën, althans in zoverre dit valt binnen de normale journalistieke nieuwsgaring.

Berichtgeving

Ook de berichtgeving zelf valt vanzelfsprekend onder deze uitzondering. Volgens UFSIA-onderzoeker Peter-Jan Engelen legt de regelgeving met betrekking tot de handel met voorkennis en verspreiding van bevoorrechte informatie geen enkele beperking op aan een journalist. Ook de beperkingen die de Grondwet en het Europees Verdrag over de Rechten van de Mens (EVRM) opleggen aan de vrijheid van meningsuiting, zijn niet van toepassing. In het rijtje beperkingen dat artikel 10 van het EVRM voorziet - 's lands veiligheid, de bescherming van openbare orde - komt economisch welzijn niet voor. Het schenden van een embargo kan echter niet, omdat dit niet onder de normale journalistieke beroepsactiviteit valt.

Tevens is strafrechtelijke vervolging mogelijk, als een journalist op basis van de vermelde bevoorrechte informatie derden aanbeveelt aandelen te kopen of te verkopen. Tenzij - opnieuw - de journalist dit doet in het kader van zijn werk. Een artikel waarin aangeraden wordt bepaalde aandelen te kopen kan wel degelijk. Engelen verwijst hierbij naar rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens waaruit blijkt dat de overheid zich in principe niet restrictief mag mengen in de manier waarop informatie journalistiek wordt verwerkt, gepubliceerd of doorgegeven. Ook is het niet verboden om een privé-persoon een beurstransactie te ontraden.

(1) Peter-Jan Engelen, 'Journalisten, koersgevoelige informatie en handel met voorkennis', in *Vennootschapsrecht & Fiscaliteit*, 1998, 305-315.

Euronext legt redacties protocol voor

Pol Deltour

De wettelijke regeling inzake misbruik van voorkennis en koersmanipulatie (supra) heeft Euronext - de Beurs van Brussel zeg maar - niet belet om de Belgische redacties een aanvullend protocol onder neus te duwen, waarin die laatsten zich nog eens expliciet engageren tot een en ander. De regeling komt erop neer dat beursgenoteerde bedrijven enkel nog informatie onder embargo doorsturen naar die redacties waarvan alle journalisten het protocol (of een sterk gelijklopende tekst) ondertekenden. 'Safe harbours', noemt de Marktautoriteit van Euronext dat. Naast persagentschappen zoals Reuters en Bloomberg, ondertekenden inmiddels ook redacties zoals de FET, De Standaard, Le Soir, La Libre Belgique en L'Echo het gevraagde engagement.

Of engagementen. Zo mogen journalisten die koersgevoelig nieuws vernemen dat nog niet bekend is gemaakt - dat is dus voorkennis hebben - dat nieuws niet meedelen aan derden, noch er zelf gebruik van maken, vooraleer het officieel gepubliceerd is. Wanneer een

beursgenoteerde vennootschap koersgevoelige informatie onder embargo meedeelt, mag dat zelfs niet aan financiële analisten worden voorgelegd voor een uitleg of reactie. Acht een journalist dit toch opportuun, dan dient hij de identiteit van die derde door te spelen aan de Marktautoriteit. Ook elke "poging tot koersmanipulatie" wordt de journalist nog eens expliciet verboden, maar Euronext geeft zelf aan dat "wanneer de berichtgeving waarheidsgetrouw en correct gebeurt, er geen gevaar van koersmanipulatie bestaat".

Alvast bij een Vlaamse krant leidde de voorlegging van het Euronext-protocol onlangs tot grote onrust. De tekst bleek in dermate algemene bewoordingen opgesteld, dat de journalisten vreesden zelfs voor de geringste bankverrichting tijdens de kantooruren te worden gesanctioneerd. De Raad van Bestuur van de AVBB besliste van zijn kant om de zaak op te nemen met Euronext, teneinde meer klaarheid te bekomen rond de problematiek.

Dossier: Beurs genoteerd

Financieel-economische nieuwsmedia in Vlaanderen

Jan Backx

De Belegger

Ontstaan: 1983

Uitgever: Uitgeverij Tijd

Eigendomsstructuur: zie FET

Doelgroep: Beleggers die advies krijgen bij het uitbouwen van een strategie. Zij kunnen hiervoor ook terecht bij de zogeheten Beleggerslijn en deelnemen aan studieavonden. Het blad geeft ook de Wall Street Invest uit, hierin krijgt de lezer advies over de Amerikaanse beurs. In Beurssignaal Fax krijgen de beleggers dagelijks technische analyse van het koersverloop van de belangrijkste aandelen.

De Financieel Economische Tijd (FET)

Ontstaan: 3 januari 1968

Uitgever: Uitgeverij Tijd

Eigendomsstructuur: VEV (46 pct), Beurscommissie (10 pct) Gevaert, Noordstar, Janssen Pharmaceutica e.a. (45 pct)

Doelgroep: Bedrijfsleiders, beleggers, kaderleden

Aantal journalisten: 66

Bijzonderheden: De redacteurs die verantwoordelijk zijn voor de beursberichten ondertekenen een overeenkomst waardoor de directie inzage heeft in hun persoonlijke beurstransacties. Hierdoor wil de directie het eigenbelang gescheiden houden van de redactionele onafhankelijkheid. Positie op de reclamemarkt: De FET beschikt over een eigen reclameregie, maar biedt in samenwerking met de Vlaamse Audiovisuele Regie (VAR) de zogeheten Business Deal aan waarbij adverteerders in een gezamenlijk pakket advertentieruimte- en tijd kunnen kopen in de krant en op Radio 1.

De Morgen: De Financiële Morgen

Ontstaan: 1978

Uitgever: De Persgroep

Eigendomsstructuur: De Persgroep (100 pct)

Doelgroep: Alle lezers van de krant De Morgen met een brede interesse voor berichtgeving uit diverse economische sectoren. Naast de beurstabellen wordt er dagelijks aandacht besteed aan het koersverloop van een aandeel. In een

rubriek, die onafhankelijk van de redactie tot stand komt, geven analisten commentaar bij de beurskoersen en beleggingsadvies. Wekelijks is er ook aandacht voor de aandelenportefeuille van bedrijfsleiders, maar ook van bekende Vlamingen.

Aantal journalisten: 7 vaste redacteurs, aangevuld door free-lance medewerkers

De Standaard: De Standaard Economie

Ontstaan: 1976

Eigendomsstructuur: Vlaamse Uitgevers Maatschappij (VUM)

Doelgroep: Hoger opgeleide lezers met een brede interesse voor economische berichtgeving. De economie-redactie kiest voor een sectoriele berichtgeving. Die worden strikt verdeeld over de verschillende journalisten, er wordt niet gekozen.

Bijzonderheden: Er bestaat een redactionele code die door alle journalisten wordt ondertekend. Ze verklaren in verband met het verbod op handel met voorkennis geen misbruik te maken van persberichten onder embargo. Het staat de redacteurs vrij om privé-beleggingen te doen en waarin de directie geen inzage heeft.

Aantal journalisten: 10 redacteurs

Kanaal Z

Ontstaan: 1999

Eigendomsstructuur: RMG, 100 procent

Doelgroep: De zender richt zich in de eerste plaats op de bedrijfsweld, de dagelijkse journaals mikken echter op een zo breed mogelijk publiek met interesse voor economische berichtgeving. In een aantal rubrieken worden beleggingstips gegeven, maar ook de rol van bijvoorbeeld de notaris toegelicht.

Aantal journalisten: 30 (met inbegrip van de Franstalige redacteurs van Canal Z)

Bijzonderheden: Er is geen formele redactionele code rond beleggen, maar de redacteurs zijn onlangs wel verzocht de Euronext-nota rond voorkennis te ondertekenen. Informeel geldt op de redactie reeds langer het gentlemen's agreement dat er geen misbruik gemaakt wordt van voorkennis.

Trends

Ontstaan: 1975

Uitgever: Roularta Media Groep (RMG)

Eigendomsstructuur: RMG, 100 procent

Doelgroep: Bedrijfsweld

Bijzonderheden: Ook bij Trends bestaat er geen formele code rond beleggen, wat niet belet dat het thema meer dan eens wordt doorgepraat. Elke redacteur volgt enkele bedrijfseconomische sectoren, en de regel is dat men van die bedrijven geen aandelen bezit, of minstens uiterst omzichtig omspringt hiermee.

(KV)

Paul D'Hoore (VRT-tv): 'Geen nood aan specifieke deontologie'

Als het van VRT-televisiejournalist en beurspecialist Paul D'Hoore afhangt, wordt er geen specifieke deontologie voor beursjournalisten in het leven geroepen. Volgens D'Hoore moeten journalisten die zich uitsluitend met economische berichtgeving bezighouden gewoon de algemeen journalistieke deontologische regels in acht nemen "Politieke journalisten moeten ook gaan stemmen en laten dan hun persoonlijke voorkeur voor een welbepaalde partij in het stemhokje blijken, maar in hun werk moeten ze objectief blijven en elke partij op gelijke wijze behandelen. Voor beursjournalisten is dat net zo. Je kan natuurlijk nooit uitsluiten dat er zich een deontologisch probleem stelt wanneer er bijvoorbeeld hand- en spandiensten aan bepaalde bedrijven worden verleend zoals onlangs nog het geval was met een analist van Interbrew. Maar dat is dan zoals in

het verkeer: ook daar gelden regels maar rijden we soms toch te snel."

De manier van communiceren tussen beurs- en niet-beursgenoteerde bedrijven verschilt ook sterk. Beursgenoteerde bedrijven zijn dan ook onderworpen aan een resem verplichtingen inzake mededelingen van jaar- en halfjaarresultaten. Binnenkort komen daar voor de grote bedrijven ook de kwartaalresultaten bij. D'Hoore: "Het is dan ook logisch dat die bedrijven meer communiceren dan niet-beursgenoteerde bedrijven. Bij niet-beursgenoteerde bedrijven gebeurt dat in de regel weinig, tenzij ze een bepaald product aan de man willen brengen of een merknaam willen verkopen. Maar bedrijven hebben er hoe dan ook wel degelijk belang bij om maximaal te communiceren en hun troeven in de verf te zetten." (MF)

Dossier: Lastige journalisten

PC voor de commerciële AV media uit de startblokken

Sinds eind vorig jaar beschikt de audiovisuele mediasector – de openbare omroepen VRT en RTBF uitgezonderd – over een eigen Paritair Comité. In dat Paritair Comité 227 worden werkgevers en vakbonden verondersteld zich ook over de werkomstandigheden van een paar honderd audiovisuele journalisten te buigen. Aan Lode Verschingel, LBC-vrijgestelde en een van de gangmakers achter het PC, de vraag wat we van het nieuwe initiatief kunnen verwachten

Pol Deltour

Lode Verschingel: "Het toepassingsgebied van het PC 227 is nogal nauwkeurig omschreven. Om te beginnen gaat het om de commerciële televisie- en radiostations, en verder de commerciële onderaannemers van niet alleen de commerciële maar ook de openbare omroepen. Denk aan de vele productiehuisen en facilitaire bedrijven. Daarbij komen ook alle 'nieuwe' dragers van content, denk aan internet met Indymedia of het ter ziele gegane Mao Magazine."

DJ: Heb je een idee van de omvang van de sector ?

Verschingel: "Al bij al gaat het om een relatief kleine sector, waar enkele duizenden mensen werken, een vrij groot aantal bovendien in een zelfstandigenstatuut. Het aandeel journalisten beperkt zich tot de nieuwsredacties die zorgen voor journaals en de redacties van allerhande actualiteitsprogramma's en talkshows, zowel bij de radio- en televisiestations als bij sommige productiehuisen."

DJ: Welke zijn voor jullie als vakbonden de grootste uitdagingen ?

Verschingel: "Zo'n Paritair Comité levert een wettelijk kader waarbinnen afspraken kunnen gemaakt worden – vooral CAO's – op het vlak van de loon- en arbeidsvoorwaarden in de ruimste betekenis van het woord. Dan gaat het niet alleen om lonen en arbeidstijd, maar ook om afspraken op vlak van minimumbezetting, deontologie en redactiestatuut, free-lance tewerkstelling, werkzekerheid... Op dit moment is dit allemaal niet geregeld, wat betekent dat op een aantal vlakken ronduit onwettige praktijken gangbaar zijn. Op die manier beogen we natuurlijk ook de sociale dumping tegen te gaan, die overigens ook weer zijn weerslag heeft op de kwaliteit van de audiovisuele producties."

DJ: Beschikken jullie inmiddels over een concreet verlanglijstje ?

Lode Verschingel: "De meest prangende problematiek is, in tegenstelling tot de algemene verwachting misschien, niet direct het loon, ook al valt daar vooral voor menig uitvoerende functie toch heel wat voor te zeggen. Wel voorop staat de hele flexibiliteitsproblematiek. Denk aan de vaststelling van uurroosters, een maximumduur voor de werkdag, een overurenregeling, een stand-by-regeling, de inschakeling van free lancers... De mediasector is een sector bij uitstek die behoorlijk wat flexibiliteit nodig heeft. De bestaande wetgeving voorziet al in heel wat mogelijkheden op dat vlak, alleen moet daarvoor nogal eens een CAO afgesloten worden. Bij gebrek

daaraan werken de meeste bedrijven momenteel in een de facto illegale situatie."

DJ: Waar staan de paar honderd betrokken journalisten in jullie plaatje ?

Verschingel: "Ook voor de journalistiek geldt natuurlijk dat je pas kwaliteit kan hebben als je correcte loon- en arbeidsvoorwaarden creëert. En hoeft het gezegd : het journalistenberoep staat onder druk. Er zijn problemen op het vlak van arbeidstijd en arbeidsorganisatie, bezetting, outsourcing, het free-lance statuut versus het contractueel statuut, auteursrechten, deontologie en redactiestatuut. Een frappant voorbeeld: momenteel zijn er in de sector experimenten gaande om de cameraman op het terrein journalistieke taken te laten doen. Diezelfde cameraman, die eerder al, mede door de technologische ontwikkelingen, de job van klankman overgenomen heeft. Blijkbaar inspireert de digitalisering tot nog verdere evoluties, want ook de monteur wil men in dit verhaal betrekken. Zo ontstaat het toekomstbeeld van één polyvalente functie: journalist-klankman-cameraman-monteur. Hoeft het gezegd dat dit indringende vragen oproept naar het statuut van de journalist, zowel op vlak van de loon- en arbeidsvoorwaarden als van de deontologie en bescherming van het beroep."

DJ: In PC 227 zitten drie werkgeversfederaties – FEBELAV voor de audiovisuele ondernemingen, VOTP voor de onafhankelijke televisieproducenten en VOTF voor de onafhankelijke televisie-facilitaire bedrijven – en de drie traditionele vakbonden ACV, ABVV en ACLVB. Dreigen de betrokken journalisten, met hun toch wel specifieke statuut, niet tussen de mazen van het net te vallen ?

Lode Verschingel: "Het voorgaande heeft eigenlijk ten overvloede duidelijk gemaakt dat de Journalistenbond AVBB, en aan Vlaamse kant de VVJ, een rol te spelen heeft in dit Paritair Comité. Het concept van een PC is trouwens soepel genoeg om organisaties zoals de AVBB die rol te laten spelen. Zo is er in het huishoudelijk reglement voorzien dat er ook 'technische experts' kunnen deelnemen aan de vergaderingen, en daarbij hadden we expliciet de Journalistenbond voor ogen.

Deze afspraak kadert overigens netjes in het federale protocol dat tussen de vakbonden en de Journalistenbond is onderhandeld, waarbij structurele samenwerking onder verschillende vormen is afgesproken, zowel op bedrijfsniveau als op nationaal vlak."

Johnny Vansevenant (VRT-radio): (in) het hart van de Wetstraat

Zelfs niet-fervente Radio 1-luisteraars associëren de naam Johnny Vansevenant met 'nieuws' en 'radio'. Voor wie hem kent, is Vansevenant (44) behalve de hartelijkheid in persoon een geroutineerde en consciëntieuze Wetstraatjournalist, die mee aan de basis lag van enkele belangrijke evoluties in de hedendaagse radioverslaggeving

Marleen Franssen

Foto: Johan Van Cutsem

'Binnenlandse nieuws is prominenter geworden'

Johny Vansevenant was dertig, toen hij in januari 1988 op de redactie van de radionieuwsdienst van de toenmalige BRT belandde. Dat gebeurde na een aartsmoeilijk ingangsexamen waaraan destijds nog meer dan duizend kandidaten deelnamen en waarvan er uiteindelijk slechts enkele tientallen geselecteerd werden. "De BRT had op dat ogenblik een wervingsstop van vier jaar achter de rug en op de redactie heerste een onderbezetting. Dat hield in dat wij, als toenmalig nieuwe generatie radiojournalisten, enorm veel kansen kregen. Ook veel radiojournalisten maakten toen trouwens de overstap naar VTM. Daar kwam nog eens bij dat heel wat getalenteerde collega's geroepen werden om de nieuwsuitzendingen voor televisie te versterken."

Vansevenant begon zijn carrière samen met Lieven Verstraeten als eindredacteur van het ochtendnieuws. "Dat was meteen een enorm grote verantwoordelijkheid. Als relatief jonge snaken maakten we de laatste regering-Martens nog mee. In 1990, na amper twee jaar bij de radio gewerkt te hebben, werd ik gevraagd om Siegfried Bracke op te volgen als Wetstraatjournalist, omdat die voor het televisiejournaal ging werken."

Zijn prilste journalistieke ervaring deed Vansevenant op als tijdelijk medewerker van de gewestelijke omroep Radio-2 West-Vlaanderen. Dat was bij toenmalig regionaal nethoofd Jan De Bruyne. "Omdat mijn inkomsten eerder aan de lage kant waren, werkte ik intussen ook nog als lesgever Nederlands-Engels, en gaf ik als Germanist Nederlands aan Franstaligen op het ministerie."

Johny belandde op de nieuwsdienst van de BRT toen die nog een nieuwsmonopolie had. Aan binnenlandse nieuws werd er in die periode maar weinig belang gehecht. Buitenlandse berichtgeving, met correspondenten zoals Roger Simoens, voerde de boventoon. Maar met de opkomst van de commerciële televisiezender VTM en de komst van een nieuwe generatie radiojournalisten kwam daar stilaan verandering in.

"In tegenstelling tot de oudere collega's, berichtten wij meer over binnenlands nieuws, over de vakbonden en de Wetstraat. In vergelijking met pakweg vijftien jaar geleden, merk je ook dat het nieuws tegenwoordig dichter bij de interesses van de mensen staat. Als radiojournalisten proberen wij de mensen zoveel mogelijk achter de schermen te laten kijken en hen veel meer achtergrondinformatie te geven. Zoals dat tegenwoordig ook met kranten het geval is, trachten we de mensen duidelijk te maken wat de beweegredenen van een politieke beslissing zijn en welke politieke strategie erachter zit."

De radioverslaggeving is nog op andere vlakken geëvolueerd. Neem de afstand tussen pers en politiek bij voorbeeld. "Vroeger kregen wij als jonge Wetstraatjournalisten meteen met toppolitici als Tobback en Dehaene te maken. Maar omdat vele politici van tegenwoordig tot onze generatie behoren, en we ze in vele gevallen nog gekend hebben toen ze nog niet aan de top stonden, is die afstand merkbaar verkleind."

Vansevenant is ook één van de weinige Vlaamse journalisten die zich in de Agusta-affaire vastbeet en er zich mettertijd in specialiseerde. Naar aanleiding van de stakingen in Luik in 1989, had hij goede contacten weten op te bouwen bij het Luikse gerecht en de collega's van de RTBF. In 1993 wijdde hij al een boek over de mistoestanden die er op dat moment in Luik heersten. Na 'Maffia aan de Maas' volgde in 1994 nog een tweede boek, 'De Agusta-affaire. Kroniek van een omstreden heli-copteraankoop'. "In die periode heb ik bijzonder hard gewerkt", klinkt het gemeend.

Aan de zomer van 2000 houdt de radioreporter minder goede herinneringen over. Toen werd hij het slachtoffer van een ongeval waarbij hij met het gezicht zwaar tegen de grond terecht kwam. Drie maanden diende hij met een beugel te lopen, en was hij dus 'out' voor het werk. Het ongeval deed zich voor tijdens een fietstocht met zijn dochtertje, dat vooraan op een fietsstoeltje zat. "Op zeker moment bleef ik met één van de pedalen aan het trottoir haken. Ik sloeg mijn armen onmiddellijk om mijn dochtertje heen, om haar te beschermen."

De lange herstelperiode belette hem niet om contacten te blijven onderhouden met de politieke wereld, alleen verslag uitbrengen zat er toen niet in. "Voor een radiojournalist zijn stem en uitspraak natuurlijk een bijzonder belangrijk instrument. Maar goed, hoe moeizaam dat herstel ook was, ik heb me er toch weten door te slaan."

De zaak-Dutroux is niet opgehelderd

Douglas De Coninck

Ik vrees dat ik er niet bij zal zijn, vrijdag. Ik heb betere dingen te doen dan een dag lang op het marktplein van Neufchâteau de hatelijke blikken van collega's te negeren. Ik vind het trouwens sowieso tijdverspilling, om daar met z'n dertigen tegelijk achter een vader, een moeder of een verdachte aan te hollen voor een quote. Dat de televisie beelden nodig heeft, dat snap ik. Dat ik me als lid van de geschreven pers moet schikken naar de methodiek van de audiovisuele iets minder. Ik kan Paul Marchal net zo goed 's namiddags even op de gsm bellen - dat praat makkelijker. En als Marc Dutroux ongelukkig ten val komt, dan zal ik het heus wel bijtijds vernemen via de televisie.

De tijd die ik zo uitspaar, besteed ik nuttiger. Denk ik. Al vijf jaar word ik minstens één keer per maand gecontacteerd door buitenlandse media (BBC, NOS, Der Spiegel, ZDF, France 3, TF1, ABC News, International Herald Tribune, Focus...) die mij beschouwen als "dé expert" in dit dossier. Als ik die mensen vraag hoe ze daar bij komen, verwijzen ze naar mijn publicaties in De Morgen of als co-auteur van het boek 'De X-Dossiers'. Daarin konden zij lezen dat cruciale vragen spijs zes jaar onderzoek onder leiding van onderzoeksrechter Jacques Langlois onbeantwoord bleven. Wie ontvoerde Julie en Mélissa? Waarom? Hoe stierven zij? Wanneer? Hoe kwamen deze meisjes bij Dutroux terecht? Waarom werden An en Eefje ontvoerd? Hoe en wanneer stierven zij? Van wie zijn de niet-geïdentificeerde haren in de auto's en de kelder van Dutroux? Waarom ontving Dutroux daags na de ontvoering van Laetitia duizend XTC-pillen (waarde: ruim 10.000 euro) van Michel Nihoul?

Het was een van de raadsels waar bijvoorbeeld de ploeg van de BBC vorig jaar, maandenlang half België te hebben afgedweild, mee naar huis terugkeerde: "Hoe komt het dat vrijwel alle media bij jullie verzwijgen dat de zaak-Dutroux onopgehelderd is?" Ik weet het ook niet, en heb overigens boeiender dingen omhanden dan mij te bekommeren om wat er fout gaat op andere redacties.

Eén van de weinige zekerheden in het dossier-Dutroux is dat er slachtoffers zijn. In een klassiek strafonderzoek krijg je dan meestal iets als een "menseelijke" verstandhouding tussen burgerlijke partijen en onderzoeksrechter. Niet zo in Neufchâteau. De onderzoeksrechter wordt door de burgerlijke partijen al jarenlang bekritiseerd als zijnde "onbekwaam" (Gino Russo), "iemand die wartaal uitslaat" (Paul Marchal) of "een hedendaagse Eichmann" (Carine Russo). Anderzijds oogst hij tonnen lof bij de verdachten: "een grote magistraat" (advocaat Dutroux) en "een héél grote mijnheer" (Michel Nihoul). Gezien de kerngegevens, zie ik niet in wat er mij als journalist van kan weerhouden om mezelf op een goede dag de vraag te stellen: wie is die mijnheer Langlois?

Dat heb ik twee maanden geleden gedaan. Eigen onderzoek leerde mij dat de man tot in 1993 in de provincie Luxemburg als politicus actief was voor de PSC, vertrouweling zijnde van de lokale sterke man, oud-minister Joseph

OMTRENT DUTROUX

Over de zaak-Dutroux is het lang geleden dat de media aandacht hebben gehad en dat geldt even goed voor de Belgische media. Het werd over een journalistieke affaire in de krantenkolommen en daaraan werd de cruciale raadkamerzitting van de Raad van State bepaald of ook Nihoul naar assisen zou worden gestuurd. In dit artikel tenen we twee prominente 'Dutroux-woorden' over hun benadering van de zaak: Douglas De Coninck (De Morgen) en Michel Nihoul (De Standaard). Of is het anderszins?

Michel. Als onderwijsminister haalde die in 1978 - tegen alle procedures in - Nihoul uit de gevangenis. Nihoul verzorgde begin jaren tachtig electorale campagnes voor een aantal PSC-politici van dezelfde Cepic-strekking als Joseph Michel. Welke woorden sommigen mij hierbij ook graag in de mond willen leggen: dat is geen bewijs van protectie of een "complot". Het is een element.

Ik berichtte samen met collega Michel Bouffieux van Journal du Mardi ook over de vergadering tussen Langlois en enkele journalisten op 12 september 1997. Die resulteerde in een opmerkelijke tv-reportage, waarvan een van de hoofdpunten ("het dossier-Dutroux bevat geen enkel element à charge van Nihoul") intussen is achterhaald door de feiten. Procureur Bourlet vraagt wel degelijk zijn doorverwijzing naar het assisenhof. Ook de onthulling van die vergadering, waarmee Langlois zijn boekje héél ver te buiten ging ten gunste van één welbepaalde verdachte, vormt geen "bewijs" van what so ever. Het is een element dat zich toevoegt aan andere, die de burgerlijke partijen sterken in hun gevoel dat de onderzoeksrechter niet alleen "niet aan hun kant staat", ook niet "in het midden" (waar hij hoort te staan), maar "aan de kant van de verdachten".

In een reactie op onze onthullingen, meldden diverse media met grote stelligheid dat in De Morgen afgedrukte brieven "vals" zijn (ze zijn echt). De tussenkomst van oud-minister Michel zou hebben gekaderd in zijn sociaal dienstbetoon te Virton (Nihoul woonde in Brussel). Hij zou het hebben gedaan omdat de vader van Nihoul op sterven lag (die was al dood). Een door De Morgen geopenbaarde videocassette zou "een montage" zijn (ze is echt). Geen van de media die deze onjuistheden op lezers en kijkers losliet, heeft achteraf een rechtzetting gepubliceerd. Sterker, als ik de Franstalige pers mag geloven, dan hebben zich eind november spontaan vijf journalisten gemeld bij de advocaat van Nihoul, om te "getuigen" dat procureur Bourlet mijn bron is (wat hij niet is).

Er was ook een krant die poneerde dat de kritiek op Langlois afkomstig is van believers die boos op hem zijn "omdat hij geen netwerken heeft gevonden". Ik vrees dat het probleem iets breder is dan dat. Langlois heeft namelijk helemaal niets gevonden, zelfs de ontvoerder(s) van Julie en Mélissa niet. De vraag of hij in die zes jaar überhaupt naar iets heeft gezocht, lijkt mij legitiem. De zaak-Dutroux is, zoals mijn BBC-collega samenvatte, onopgehelderd.

Je hebt in deze zaak maar twee soorten journalisten. Een overweldigende meerderheid van believers houdt de lezer / kijker voor dat Langlois schitterend werk heeft geleverd, wat ertoe heeft geleid dat het nu "voor honderd procent vaststaat" dat Nihoul onschuldig is. De kleine minderheid van disbelievers waar ik toe behoor, probeert te berichten aan de hand van feiten.

DOUX EN NIHOUL

laatste woord nog niet gezegd, de berichtgeving errond. Zelden aanpak zoveel ruzie gemaakt, maarbuiten. In de aanloop naar van half januari, waarop dient assisen doorverwezen wordt, lie-Dutroux-verslaggevers' aan het swijze: 'believer' Douglas De 'realisticus' Mark Feckhaut persom?

berichtgeving. Voor hem zijn ernst, nuance, correctheid en eerlijkheid meer dan ooit de sleutelbegrippen die in onze berichtgeving centraal moeten staan. Dat moeten ook de essentiële elementen worden in de berichtgeving van De Standaard over de Dutroux-zaak. Want als het de voorbije jaren de media aan één ding heeft ontbroken in de journalistieke aanpak van de zaak-Dutroux, is het wel aan zin voor feiten en nuances.

Laten we eerlijk zijn: we hebben ons in die begindagen allemaal laten meeslepen door de sfeer van hysterie die na het uitbreken van de zaak-Dutroux heerste bij politici, gerecht en bevolking. Maar na zes jaar van hypotheses en mooie theorieën is meer dan ooit de tijd gekomen om het over de feiten te hebben die zes jaar gerechtelijk onderzoek aan het licht hebben gebracht. Ik besef maar al te goed dat dit niet populair is: het is zoveel spannender om geregeld een spectaculaire hypothese van weer eens een 'topspeurder' in de krant te zetten. Een speurder, die als zijn onderzoek op niets uitdraait, het dan ook steevast over 'doofpotten' en 'tegenwerking' heeft. Dat hij zich gewoon vergist heeft, is onmogelijk. Topspeurders vergissen zich niet.

Ik besef dat die feiten uit het dossier niet altijd zijn wat de families van de slachtoffers ervan verwacht hebben, en dat zij met vragen blijven zitten. Dat is hun goed recht en het is onze plicht ook daarover te berichten. Maar dat mag allemaal geen reden zijn om ook niet te melden wat de naakte feiten in het dossier zijn.

Die feiten zijn tot nader order dat er genoeg aanwijzingen en zelfs bewijzen zijn dat Marc Dutroux, Michel Lelièvre en Michelle Martin betrokken waren bij de ontvoering van zes en de moord op vier kinderen. Feit is ook, tot spijt van al diegenen die het graag anders zouden zien, dat er over de rol van Michel Nihoul minstens twijfel bestaat. Twijfel omdat er geen bewijzen zijn dat hij bij de kinderontvoeringen betrokken was. Er is geen reden waarom De Standaard ook dat niet zou schrijven. Procureur Michel Bourlet wil Nihoul naar het hof van assisen omdat hij denkt dat hij tot de bende-Dutroux hoorde en daar een rol in speelde. Onderzoeksrechter Jacques Langlois vindt van niet. Ook dat zijn feiten. Feit is ook dat van een groot, pedofiel netwerk rond Dutroux nooit een spoor is gevonden.

Dat een aantal media blijven geloven dat er méér is dan wat zes jaar onderzoek aan het licht heeft gebracht, is hun goed recht. Wat mij vooral stoort in de berichtgeving van die 'believers'-media, is het gemak waarmee zij in hun kruisvaart al wie het niet eens is met wat als zij als DE waarheid beschouwen 'onbekwaam' of 'corrupt' bestempelen. Die twijfelachtige eer

De tijd is aangebroken voor feiten

Mark Feckhaut

om in de pers afgemaakt te worden, viel de jongste maanden te beurt aan onderzoeksrechter Jacques Langlois en in mindere mate ook aan Francis Moinet, de voorzitter van de raadkamer die moet beslissen over de doorverwijzing van de Dutroux-verdachten. Eerder waren ook al zowat alle speurders die de verhalen van de X-getuigen niet slikten en zij die pleitten voor redelijkheid in het Nihoul-onderzoek door de mangel gehaald.

Geen van hen kreeg het recht tegenargumenten aan te brengen. Geen van hen kreeg een wederwoord. Het is in de 'believende' media ook bon ton geworden de collega's die het wagen met hen oneens te zijn openlijk aan te vallen. De journalisten die ook al voor 1996 over delicate gerechtelijke dossiers berichtten, waren na de X1-onthullingen in De Morgen en Télémoustique in de ogen van de believende media "lakeien van het establishment die niets méér deden dan gedwee opschrijven wat hen op persconferenties door het gerecht ingelepeld werd." De enige, echt onafhankelijke journalistiek in de gerechtelijke sector werd volgens diezelfde media gepleegd door reporters die er nooit eerder in gewerkt hadden. Journalisten die geen contacten hadden die hen in staat stelde hun bronnen te verifiëren of tenminste te nuanceren. Nochtans waren het de 'slaafse' journalisten die door hun dagelijks werk al voor de uitbarsting van de zaak-Dutroux goeie contacten hadden met de speurders en magistraten die het onderzoek-Dutroux zouden leiden. Ze kenden de speurders en magistraten die geloofden in netwerken en ze kenden de anderen. Dat lijkt mij ook noodzakelijk om objectief te kunnen berichten over een zaak van een dergelijk maatschappelijk belang. Alle media die het de voorbije maanden wagen de zaak ook eens van een andere kant te bekijken (de kant van de feiten, niet die van de mooie hypotheses en de goed gevonden complottheorieën), worden door de 'believers' nu ook consequent 'de met Nihoul bevriende media' genoemd. Het zijn die 'bevriende' media die al even consequent hun best doen 'om Michel Nihoul onschuldig te verklaren' en 'perscampagnes op te zetten om Nihoul vrij te pleiten'. Nochtans ken ik in dit land geen enkel met Nihoul bevriend medium. De respectieve hoofdredacties en journalisten zouden nog liever doodvallen dan met dat stigma opgezadeld te worden. Het zou me trouwens verwonderen dat Nihoul vrienden heeft, tout court. Ik ken ondertussen gelukkig wel heel watjournalisten die zich proberen aan de feiten te houden en die vinden dat iedereen recht heeft op een eerlijke behandeling in de pers. Ook al is die persoon dan 'ranzig' en heeft hij in zijn leven nog maar weinig uitgevoerd om fier over te zijn. Laat de raadkamer van Neufchâteau op 17 januari beslissen wie hij naar assisen stuurt en wie niet. Procureur Michel Bourlet heeft zijn uitleg gedaan, onderzoeksrechter Jacques Langlois de zijne.

Ik ben blij dat ik in De Standaard alleen maar hoeft te berichten over alle feiten en nuances van de zaak-Dutroux. Veroordelen, dat is tot nader order de taak van anderen.

Burgers, consumenten en media

(fragment uit 'De Dramademocratie')

Mark Elchardus
Socioloog VUB

Democratische maatschappijen hebben zich altijd al de vraag gesteld hoe de burger enige greep kan verwerven op de instellingen die zijn leven beïnvloeden. Vandaag zijn dat de instellingen die zijn smaken, opvattingen, identiteiten en keuzes boetseren. Geloof in de democratie is onvermijdelijk verbonden met geloof in de maakbaarheid van de samenleving. Dat geloof kan overdreven, te corrigeren vormen aannemen, maar als het volkomen verdwijnt, heeft meteen ook de democratie haar zin verloren. Daarin schuilt de kern van het democratische empowerment of vermogen: de burger greep geven op de factoren die zijn leven beheersen. De grote en gevaarlijke hedendaagse illusie is dat de burger individueel, via een individuele keuze, macht kan verwerven over de factoren die zijn levenskansen, zijn denken en zijn voelen beïnvloeden. Empowerment is, in tegenstelling tot wat die illusie voorhoudt, een collectief gebeuren. Eén belangrijk hedendaags element ervan is het zoeken naar een aangepaste democratische omgang met de media. In de discussies die daarover worden gevoerd, wordt niet zelden aan de pers en aan journalisten gedacht. Toch is dat waarschijnlijk het deel van de media dat het minst controle behoeft. Journalisten tegenwoordigen niet de macht van de media. Zij lijken integendeel een relatief zwakke beroepsgroep, zonder veel verhaal uitgeleverd aan de eigenaars van hun media en in groeiende mate tewerkgesteld in kwetsbare statuten zoals dat van (valse) zelfstandige. De deontologie van de journalisten is daarenboven duidelijker dan die van de andere mediamensen. Waarschijnlijk gaat, paradoxaal genoeg, net daarom de aandacht vooral naar hen uit. Althans een aantal journalisten is bereid om op te treden als gesprekspartner in een zoektocht naar middelen om de culturele zelfproductie van de samenleving democratisch controleerbaar te maken.

Het ontwerpen van controlemechanismen voor de media is een bijzonder delicate aangelegenheid. Het risico is immers groot dat de noodzakelijke persvrijheid in het gedrang komt. Die vrijheid omvat zeker het recht om dingen te zeggen die absoluut niemand graag hoort. Die vrijheid is vandaag zeker niet te groot. De meeste journalisten stappen mee met de politieke correctheid, ook als die beklemmend en verblindend werkt. Weinigen van hen hebben, tijdens de hysterische jaren, stroomopwaarts durven te varen, tegendraads durven te schrijven.

In een samenleving die veel belang hecht aan vrijheid wordt voor de pers gemakkelijk gedacht aan vormen van zelfcontrole. In het extreemste geval rekent men op een spontane correctie door de burger-consument. De vertrouwenscrisis maakt het mogelijk om de mogelijkheden, maar ook de limieten, van dit mechanisme te illustreren. In hun enthousiasme om het wantrouwen op een verkoopbare wijze vorm te geven, willen bepaalde journalisten en kranten het wel eens nodeloos aanwakkeren. Tussen 1996 en 1997 kreeg het

vertrouwen in politiek en justitie daardoor een extra knauw en werd het vertrouwen in de pers opgevijseld. Het jaar daarop kreeg het vertrouwen in de pers een klap, groter dan de klap die was geïncasseerd door gerecht en politie het jaar voordien. Dat groeiende wantrouwen tegen de pers wijst er misschien op dat de samenleving zich spontaan, zonder dat daartoe bijzondere maatregelen werden genomen, tegen de ontsporingen van de media verzet. Spontaan betekent dan, in dit geval, dat individuele burgers tot een negatief oordeel komen, dat dan, op de ene of andere manier, via lezersbrieven, verkoopcijfers, opiniepeilingen... de redacties, directies en eigenaars van de kranten, tijdschriften en zenders bereikt, en op die manier misschien tot een correctie leidt. Zo'n mechanisme zou kunnen werken, maar het lijkt me niet verstandig om uitsluitend te steunen op dergelijke 'spontane' cycli van zelfcorrectie, temeer daar de verkoopcijfers van de nieuwsmakers die zich aldus corrigeren, het slachtoffer kunnen worden van mediabedrijven die hun marktaandeel vergroten door sterker in te spelen op sensatie en wantrouwen. Het resultaat van de zelfcorrectie zal waarschijnlijk een algemene afname van het vertrouwen in de journalistiek en de media zijn, en dus een wantrouwiger samenleving.

De symbolische samenleving heeft behoefte aan betrouwbaardere vormen van regulering dan een gebeurlijke consumentenboycot. Binnen nieuwsredacties kunnen vormen van kwaliteitsbewaking worden opgezet en kan de betrouwbaarheid van de berichtgeving worden bevorderd door de journalisten voldoende tijd te geven. De commercialisering kan worden bestreden door een verbod om het inkomen van redacteuren en journalisten te koppelen aan de oplage of het succes van hun medium. Waarschijnlijk zal echter veel zwaardere controleapparatuur nodig zijn. Het uitwerken daarvan is een taak voor de betrokken beroepsgroepen zelf. Een van de nieuwe initiatieven is een Raad voor de journalistiek, hoofdzakelijk bevolkt met mensen uit de sector. De taak van zo'n raad zou niet enkel betrekking moeten hebben op inbreuken op de deontologie door individuele journalisten. Hij zou ook een kalmerende rol moeten spelen als de media plots dragers worden van een crisis, zoals zich dat in de jaren negentig en vooral tussen 1996 en 1999 herhaaldelijk heeft voorgedaan. De naam 'Raad voor de journalistiek' is overigens niet zo gelukkig gekozen. Het maatschappelijk probleem rijst immers niet alleen voor de journalistiek, maar, meer in het algemeen, voor het symbolisch scheppen van de verhalen en de wereld waarin de hedendaagse mensen leven. Dat gebeurt niet alleen door journalisten of in de context van geschreven of audiovisueel nieuws, maar in een bredere waaier van programma's en mediaproducten. Zo'n raad zou ook over sanctiemiddelen moeten beschikken. Het garanderen van de kwaliteit van het nieuws is een openbare dienst. De overheid zou kunnen overwegen om alle

nieuwsmakers die een beheersovereenkomst onderschrijven, subsidies toe te kennen waarvan de hoogte gekoppeld is aan de door de Raad beoordeelde prestaties en kwaliteit.

In Groot-Brittannië, waar de invloed van de tabloids bijzonder groot is, pleiten sommigen ervoor nog slechts één krant per eigenaar toe te laten. In vergelijking met België en Vlaanderen heeft Groot-Brittannië overigens al een strengere regelgeving betreffende mediaconcentratie. In verschillende landen, ook in Vlaanderen, doen zich verschillende vormen van concentratie voor, waarbij dezelfde eigenaar verschillende zenders controleert, een zender, de toeleverders en de distributie in handen heeft of een mix van zenders, kranten, tijdschriften, toeleveringsbedrijven en distributeurs bezit. Dat gegeven, gekoppeld aan het transnationale karakter van mediabedrijven, maakt een nieuwe regelgeving onvermijdelijk. In 1992 al pleitte een Green Paper van de Europese Commissie voor een regeling van de mediaconcentratie via het beperken van het toelaatbare marktaandeel. Het is niet meteen duidelijk of dit een echt haalbare strategie is, die kan worden toegepast ongeacht de schaal van de markt. In België dient dringend te worden nagedacht over de mate en de wijze van concentratie die compatibel zijn met een kleinschalige, heterogene en democratische samenleving. Het gebrek aan aandacht voor deze kwestie is pathetisch. Talrijk nog zijn degenen die wijzen op de gevaren van de verzuiling (zaliger), maar die blind zijn voor de nieuwe verkokering. Er zijn in dit land nog bitter weinig mannen en vrouwen die van kraambed tot graf hun leven in dezelfde zuil doorbrengen. De mensen die dag in dag uit, week na week, jarenlang, niets anders zien, horen of lezen dan wat de Persgroep hun voorschotellet, zullen daarentegen vrij talrijk zijn.

Mediabedrijven werken in ons land op een bijzonder kleine schaal. Dat zal de strijd tegen overdreven mediaconcentratie erg complex en moeilijk maken. Men dient de mediabedrijven immers een voldoende schaal te bieden om rendabel te zijn, en ook bestand tegen de groeiende buitenlandse concurrentie. Het pluralisme van het nieuws dient daarom ook op andere manieren gegarandeerd te worden. Dat kan bijvoorbeeld via strakke garanties betreffende de onafhankelijkheid van redacties ten opzichte van de eigenaar. Om de onafhankelijkheid van ambtenaren en professoren te verzekeren, heeft men de vaste benoeming ingevoerd. Die instelling heeft inmiddels haar beste tijd gehad. Toch lijkt het aangewezen te zoeken naar een statuut dat de journalist daadwerkelijk tegen de inmenging van de eigenaar beschermt.

De burger dient ook beter te worden beschermd tegen de immense macht van de media en de impact van het nieuws. Er moet een soepelere procedure komen voor de schadeloosstelling van slachtoffers van lekken en belastende berichtgeving. Zo'n regeling is even dringender voor de slachtoffers als voor journalisten. Komt ze er niet, dan zal de druk toenemen om het bronnengeheim op te heffen. Zonder dat geheim komen het werk van de journalist en de persvrijheid in het gedrang. Net daarom moet er een regeling komen waarbij de slachtoffers van het onterechte gebruik van lekken en van lasterlijke berichtgeving, snel een rechtzetting en schadeloosstelling krijgen, van zowel de betrokken journalist als van de eigenaar van zijn medium. Het is belangrijk om beiden daarin te betrekken. De eigenaar is immers degene die, om het commercieel succes, druk kan

uitoefenen op de journalist om het niet al te nauw te nemen met de (saaie) rechten en de waardigheid van de burgers waarover wordt bericht. In de symbolische samenleving moet de bescherming van het individu ten opzichte van de media worden versterkt. De mate en de aard van de hedendaagse persvrijheid, waarvan het ideaal gevormd werd in de maatschappelijke context van de achttiende en de negentiende eeuw, moeten onder de nieuwe maatschappelijke omstandigheden ter discussie worden gesteld en aangepast. Tweehonderd jaar geleden was persvrijheid een belangrijke vector van tegenmacht en democratisch empowerment. Vandaag zijn de massamedia echter veel meer macht dan tegenmacht. De ontwikkeling van de communicatietechnologie, de evolutie van de economische structuur van de media en de groei van de symbolische samenleving maken nieuwe vormen van bescherming van het individu en nieuwe vormen van democratische controle noodzakelijk. Belangrijk daarbij is niet enkel de aard van de rechtsbescherming, maar ook de toepasbaarheid ervan. Het is best mogelijk dat juristen oordelen dat de op papier bestaande rechtsbescherming voldoende is. Iedereen kan echter vaststellen dat zij dat in de praktijk niet is. De werking van het gerecht is zo traag dat van echte bescherming in feite geen sprake meer is. Wie in de media ten onrechte wordt gekrenkt, weet dat een gebeurlijke rechtzetting verschrikkelijk lang op zich zal laten wachten. Zij komt er nadat alle mogelijke schade geleden, en soms al verwerkt is. Daarom zien heel wat mensen af van een klacht. De procedure en haar traagheid worden nu veeleer gebruikt door degenen die de klacht zelf als een symbolische daad hanteren, naar het model dat zeer intens door Haider in Oostenrijk wordt gehanteerd. Tegen haast elke kritiek op zijn extreem-rechts gedachtegoed wordt door Haider een procedure ingespannen. De uitspraken laten zo lang op zich wachten dat het inspannen van de procedure, en niet de uitspraak, de zin van de handeling uitmaakt. Snelrecht is misschien slordige gerechtigheid, maar zeer traag recht is ronduit onrechtvaardig.

De hedendaagse media van massacommunicatie kunnen heel snel een bepaalde definitie van de werkelijkheid verspreiden, mensen monddood maken, anderen tot held en orakel promoveren. Daarom moet de hedendaagse samenleving leren omgaan met de impact van die media. Hoge raden voor de journalistiek, inperkingen van de mediaconcentratie, reglementering van het gebruik van de media-mix, redactionele onafhankelijkheid, betere rechtsbescherming van de burger... kunnen de grote invloed van de media indijken, maar zeker niet ongedaan maken. Die invloed is eigen aan een samenleving die zich symbolisch zelf produceert. 'Het onder democratische controle brengen van de media' is een uitdrukking die mooi klinkt, maar het is tevens een streven dat veel risico's inhoudt. Persvrijheid is een uitermate kwetsbaar gegeven. Daarom pleit ik ervoor de verhouding tussen de media en de politiek te veranderen, door in de eerste plaats de politiek te vernieuwen. Politiek en democratie moeten aan de symbolische samenleving worden aangepast. Zij moet minder afhankelijk worden van de stemmingen die de media via hun voorstellingen produceren. De politieke instellingen moeten worden hervormd om dat mogelijk te maken.

Uit Mark Elchardus, 'De Dramademocratie', Lannoo, 208 blz., 17,95 euro

In memoriam

Op 8 december 2002 overleed journalist Wout Pittoors. Wout, 68 geworden, verdiende zijn journalistieke sporen ruimschoots, na een carrière die liep over

Volksgazet, De Morgen, Trends, Belga en De Journalist. Bij deze biedt De Journalist echtgenote An en zoon Gielis nog eens zijn meest intense medeleven aan.

Afscheid van een nobele vechtjas

Afgeborsteld als een Pim Fortuyn kwam Wout Pittoors me ooit oppikken om naar een receptie te gaan bij de toen nog volop floreerende rijkswacht. Wout registreerde mijn verbazing over het feit dat zijn Canadese houthakkersplunje – met altijd wel een pakje sigaretten verborgen in één van de vele zakken – plots was omgewisseld voor een donker maatpak met fleurige das. "Moet ge doen, jong, als ge naar zo'n gezelschappen gaat. Dat destabiliseert die gasten!" Ooit dacht ik dat zijn rood-zwarte bromnozem-auto een weerspiegeling moest zijn van zijn jeugdige inborst. Ik zat hopeloos fout: "Aha, de kleuren van de anarchie, mijne vriend!" corrigeerde Wout me meteen, vervuld van een immense binnenpret. In het gemoed van Wout brandde een laaiende allergie tegen alles wat hem als onrechtvaardig overkwam. Nooit aarzelde hij die wrevel vrank en vrij te ventileren, zonder aanzien des persoons, daarbij de mogelijk onprettige consequenties voor hemzelf compleet negerend. Zijn love or hate-temperament was zo onstuimig dat hij zijn beeldrijke argumentaties meestal pas staakte als hij er écht zeker van was dat bij de gesprekspartner de laatste twijfels waren weggeveegd. Een

smeerlap, wàs een smeerlap, om die en die redenen... Het werd verteld met vurige, flitsende ogen. Het gaf Wout iets aandoenlijks. Er huisde een eigentijdse Don Quichote in hem.

Wout had het strijdvaardige in zijn DNA-patroon zitten. Als piepjonge tankcommandant ploegde hij tijdens zijn legerdienst ooit tegen topsnelheid dwars door een aantal Duitse velden, nadat een lapzwans radiofonisch had gemeld dat er in de buurt een munitiedepot werd aangevallen! Lang voor de integratie van de allochtoon een bon ton onderwerp was, trainde de rijzig-lenige Wout een jonge korfbalploeg. Tieners van vreemde origine waren er welkom. Zijn diepgewortelde sérieux maakte Wout allerminst tot een zuurpruim. Hij genoot van zijn reputatie als onstuitbare moppentapper. Waar hij kwam, vulde hij de kamer. Open vizier, wakker van geest. Veel collega's konden er een voorbeeld aan nemen. Zijn geniepige, dodelijke ziekte, kreeg hem emotioneel niet klein. "Het gaat de goeie weg op! Doe iedereen een goeiedag! De volgende vergadering ben ik er weer bij!" Hij hield het vol tot op zijn sterfbed. Jan BACKX

Een flamboyante flegmaticus

Kan je flamboyant en flegmatisch zijn tegelijk? Ik heb de twee begrippen altijd als tegengesteld ervaren, maar toch komen ze me samen voor de geest als ik terugdenk aan Wout. Het zal een kleine twintig jaar geleden zijn dat ik hem voor het eerst ontmoette, toen hij zijn overstap maakte naar het persbureau Belga. Al snel leerde ik, net als iedereen bij Belga, Antwerpenaar Wout kennen, die elke dag naar zijn werk toog met een verse mop onder de arm, anglofiele Wout, want regelmatig waren die moppen Engelse woordspelletjes. Ik leerde de gedreven Wout kennen, de socialist in hart en nieren die zich dood kon ergeren als zijn geestesgenoten in de politiek weer eens een of andere stommitieit hadden uitgehaald. De vrijzinnige Wout, die zijn overtuiging vrijwel letterlijk met de papepel had binnengekregen. De sportieve Wout ook, beoefenaar en propagandist van die very Antwerpse sport korfbal, die toen zijn tienerzoon voor een Japanse vechtsport koos niet echt gelukkig was: "Het is goed dat hij aan sport doet, maar ik vind het spijtig dat het geen teamsport is."

Ik verliet Belga begin jaren '90, en kwam Wout nog alleen sporadisch tegen op persconferenties. Maar toen we in 2000 begonnen

met de vernieuwde 'De Journalist' was Wout de allereerste die in onze redactieraad stapte, als nog veel te vitale gepensioneerde. Wout was de laatste Belga-journalist die op de normale leeftijd met pensioen was gegaan, voor de grote 'sanering', en op een wat grimme manier was hij daar toch een beetje trots op.

Ten slotte leerde ik de dappere Wout kennen, die zelf meldde dat hij kanker had, en ons in de redactieraad telkens sereen verslag deed van de evolutie van zijn ziekte. Soms was hij niet goed te been, soms sprak hij wat moeilijk, maar Wout was daar, met zijn moppen, zijn woordspelingen, zijn gedrevenheid, en steeds bleef hij zijn ideeën en zijn columns leveren.

Tot hij enkele maanden geleden niet op de vergadering verscheen. Toen Pol hem belde "Wout, kom jij nog?" was het antwoord: "Ik lig in bed, manneke, ik kan niet recht." Hij is niet meer gekomen. Het is natuurlijk het ultieme cliché om te zeggen: "We zullen hem missen". Maar het is wel waar. We missen hem, in de redactieraad.

Luc STANDAERT

De Vits' tentakels

Wie eens gediaboliseerd is in dit land, komt nooit meer in de gratie van het bestel. Ik heb het vandezomer mogen ondervinden toen ik in opdracht van Canvas een uitzending maakte over vakbondsdelegees. Omdat ik er twee zogenaamde 'radikalen' aan het woord liet, botste het programma op het veto van de SERV (Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen).

'Delegees' moest een aflevering worden van Het Vermogen, het sociaal-economische magazine dat op zondagavond op Canvas gaat. Canvas laat Het Vermogen maken bij De Televisiefabriek. Derde partner is de SERV, met daarin vakbonden en patroons. Voor de aflevering over delegees was de werkplaatse: de burger wordt steeds mondiger, zijn er dan nog vakbonden en delegees nodig?

In augustus schoot een zogenaamd panel van kijkers, dat in opdracht van Canvas door Censydam was ondervraagd (zo werkt dat in een marktgerichte omroep-omgeving), een proefprogramma af. We kregen nieuwe instructies van De Televisiefabriek. Om binnen het budget te blijven, probeerden we zoveel mogelijk werk dat al gepresteerd was op te vissen. Karel Gacoms, ABVV-secretaris en betrokken bij Sabena, was al 'ingeblikt'. We hadden ook goeie gesprekken met proffen van Leuven en Gent, en delegees uit transport-, voedings- en ICT-sector. Maar we moesten wel "bijdraaien". Ik interviewde Maria Vindevoghel, de "hese" ACV-delegee van de Cleaning van Sabena. De redactiechef ging Roberto d'Orazio, delegee van de Forges de Clabecq, interviewen.

Op 19 september krijgt de SERV een voorlopige montage te zien van de Delegees. Het verdict is verbijsterend: vakbonden en patroons beslisten unisono dat "zowel Vindevoghel als d'Orazio eruit moesten." De redactie, heette het, had immers nagelaten in alle stadia eerst overleg te plegen met de contactpersonen van de vakbonden.

Intussen zijn we bijna drie maanden verder. De Televisiefabriek plooidde, uit schrik het hele contract te verspelen, "de SERV is nu eenmaal onze broodheer". En iemand anders begon de Delegees te bewerken, zonder me daarover ooit nog te raadplegen.

Raf Custers

Scheef bekeken

"Een wereldwijd media-imperium uitbouwen, dat was de droom van Leo Kirch, Thomas Middelhoff en vooral Jean-Marie Messier. De toplui van respectievelijk Kirch Gruppe, Bertelsmann en Vivendi Univesal kwamen in 2002 van een kale reis terug."

Dirk Vandenberghe in 'Dit was 2002', bijlage bij de FET van 28 december 2002

"Tot aan het proces-Dutroux niet te veel in de media verschijnen."

Paul Marchal over zijn goede voornemens voor 2003, in Dag Allemaal van 7 januari 2003

"Zorg dat je een openbare omroep hebt met een welomschreven opdracht. Maar wat zie ik? Dat 'De Zevende Dag' debatteert over strings voor negen-jarigen. Dan zakt mijn broek af. (...) Als wij als commerciële zender ons brood moeten verdienen met reclame en veel kijkers, dan moeten wij nog populairder worden en waar eindigt dat?"

Klaus Van Isacker, directeur Informatie van VTM, in De Morgen van 7 december 2002

"Alles hangt ervan af hoe je het kwaliteitsniveau bepaalt. Maar hoe dan ook zie je minder blotebillenshows in landen met een sterke dan met een zwakke openbare omroep."

Tony Mary, gedelegeerd bestuurder VRT, in Pub van 18 december 2002

"De eerste tien jaar van mijn carrière ging het echt om het maken van een goed televisieprogramma, maar de laatste jaren heeft VTM een grondige gedaantewisseling ondergaan. Nu wordt er alleen rekening gehouden met het geld. (...) Ik ben niet bereid voor mijn programma psychiatrische patiënten te interviewen omwille van de kijkcijfers."

Marlène de Wouters over haar vertrek bij VTM, in Het Laatste Nieuws van 4 januari 2003

"(Hoe) krijg je een nationale televisiezender of een grote krant zover dat ze een grondig gesprek over hun berichtgeving aangaan? Misschien moet er eens een grote conferentie worden georganiseerd met vertegenwoordigers van iedereen die te maken heeft met veiligheid: gerecht en politie, maar ook sociale integratie, gelijkheidsbeleid, protestenbeleid én de media. Maar dat is een taak voor de premier, niet van de minister van Justitie."

Minister van Justitie Marc Verwilghen (VLD) in Humo van 31 december 2002

"Ik mis in de pers soms de strenge deontologie die politici, advocaten, geneesheren of magistraten zichzelf opleggen. Het spektakel wordt onder druk van de commercie steeds belangrijker dan de inhoud."

Minister Verwilghen in hetzelfde Humo-interview

"In zijn gerenomeerde zaak in Zemst krijgt bakker Luc Robberechts dagelijks tot 500 klanten over de vloer. Deze dagen maakt hij lekkere kerststronken. 'Hier gaat alleen over de toonbank wat lekker is', is Lucs motto."

De Zondag van 22 december 2002, rubriek 'Bakker van de week' (Bakkerij Luc, Lindestraat 1, Zemst, 015-61.10.74)

Nieuws van de verenigingen

Vlaamse Sportpers bedenkt Kim Gevaert met 'Vlaamse Reus'

Foto: Bart Vandenbroucke

Vlaams minister van Sport Guy Vanhengel (VLD), voorzitter van de Vlaamse Bond van Sportjournalisten Ronny Ceuleers, sprintster Kim Gevaert, en Leo Van de Gender van hoofdsponsor KBC

Op 6 december bouwde de VBS (Vlaamse Bond van Sportjournalisten) zijn jaarlijks feestje rond de uitreiking van de 'Vlaamse Reus' in feestzaal D'Hulhaeghe in Deinze. Deze onderscheiding wordt door de VBS toegekend

aan de beste Vlaamse sporter van het jaar. De deelnemers aan het referendum – zowel de beroepsleden als de medewerkers van de VBS – gaven voor 2002 de meerderheid van hun stemmen aan atlete Kim Gevaert. Zij werd zo de opvolgster van Kim Clijsters, die de twee vorige jaren als laureate uit de bus kwam. In tegenstelling tot de tennisspeelster – die rond de jaarwisseling steevast in het buitenland verblijft – was Kim Gevaert wel aanwezig om de trofee zelf in ontvangst te nemen. Die trofee is een uniek en waardevol beeldhouwwerk van Willem Vermandere.

Ze kreeg een hartelijk applaus van een honderdtal aanwezigen en werd extra in de bloemen gezet door Leo Van de Gender, directeur communicatie van de KBC (hoofdsponsor van het event) en minister van sport Guy Vanhengel.

De toptien van de Vlaamse Reus 2002: 1. Kim Gevaert (atletiek) 628p.; 2. Kim Clijsters (tennis) 435; 3. Stefan Everts (motorcross) 119; 4. Johan Museeuw (wielrennen) 102; 5. Mario De Clercq (veldrijden) 60; 6. Timmy Simons (voetbal) 55; 7. Ann Wauters (basket) 48; 8. Wesley Sonck (voetbal) 48; 9. Kathleen Smet (triatlon) 39; 10. Filip Meirhaeghe (mountainbike) 14.

Afdeling Brussel-Brabant nodigt uit op info-avond rond journalisten en auteursrechten

Op 23 januari om 18.30 u. organiseren de afdeling Brussel-Brabant van de AVBB en de JAM (Journalisten Auteursrechtenvereniging) een gezellige en tevens informatieve babbel over 'journalisten en hun auteursrechten'.

Auteursrechten zijn van essentieel belang voor de pers en toch weten vele journalisten nog steeds niet goed waarover het gaat. Wij geven die avond eenvoudige antwoorden op vragen als

- 1• Waarom krijgen sommige journalisten geld en andere niet?
- 2• Staan de auteursrechten de ontwikkeling van de media in de weg?
- 3• Wat is het 'moreel recht'? Worden mijn artikels er 'onaantastbaar' door?
- 4• Hoe berekent de JAM het bedrag waar ik recht op heb?
- 5• Alle mogelijke andere vragen die bij jullie zouden opkomen.

Van de gelegenheid maken we gebruik om samen het glas te heffen en een

hapje te eten. Het wordt niet te zwaar op de hand, met tijd om te discussiëren en de wereld en onze media te veranderen. Pardon, te verbeteren!

Waar en wanneer?

In de Résidence Palace, Wetstraat 155 te 1040 Brussel (rechtover het Berlaymontgebouw bij het Schumanplein). Tijdstip: 23 januari e.k., vanaf 18.30 u. We starten met een korte receptie. Daarna volgen voordracht en discussie. Na afloop is er nog wat te eten en kunnen de 'echte' debatten beginnen.

Deelname is gratis voor AVBB- en JAM-leden.

Wil wel zo vriendelijk zijn u in te schrijven, kwestie van zaal en buffet te kunnen reserveren. Neem daarvoor contact op via de website van de JAM: info@jam.be

Algemene Vergadering Afdeling Brussel-Brabant: bijeenroeping

De A.V. van de afdeling Brussel-Brabant komt bijeen op vrijdag 17 januari om 20 uur in de Résidence Palace, Wetstraat 155, 1040 Brussel.

Het voorlopig bestuurscomité zal er u alles vertellen over onze voorbije en toekomstige activiteiten, gericht op zowel ondersteuning als vertier voor onze leden. We zullen er een nieuw comité verkiezen, waarvoor het oude comité opnieuw kandidaat is. Maar aangezien het oude comité onvolledig is, zou het ons verheugen als jullie ook in groten getale jullie kandidatuur

zouden stellen. Dan kan het comité aangevuld worden en op die manier nog actiever, inventiever en daadkrachtiger zijn !

Alle leden van de WJ en de AJP zijn hartelijk welkom !

Voor meer informatie: bel naar Annemie Copers op 02/245.81.41.

PS: Wees gerust, wij zorgen er wel voor dat er wat te drinken valt.

Onder embargo

Wie reed in de Mercedes 220CDi van VTM-nieuwsanker Marc Dupain, toen dat voertuig in een novembernacht op het viaduct van Vilvoorde geflitst werd met een snelheid van 150 kilometer per uur, terwijl het er op die plek maar 90 mogen zijn? Vroeg Het Laatste Nieuws zich onlangs af. ●●● Marc Dupain zelf liet aan VTM weten zich vaagweg te herinneren dat hij zijn wagen rond die tijd aan een naast familielid had uitgeleend. ●●● Dupain is behalve VTM-nieuwsanker pater van de Actie Levenslijn, die dit jaar rond verkeersveiligheid draait. Voegde Het Laatste Nieuws er in zijn bericht aan toe na de pen behalve in inkt ook een beetje in vitriool te hebben gedrenkt. ●●● Het Amerikaanse weekblad Time heeft zijn onderscheiding van 'persoon van het jaar 2002' toegekend aan drie zogenaamde 'whistleblowers' - mensen die wantoestanden onder de aandacht van overheden, media en publiek hebben gebracht. Het gaat om medewerker(s) van de FBI, energiereus Enron en telecombedrijf WorldCom. ●●● In eigen land kondigde Agalev onmiddellijk een wetsvoorstel aan om het statuut van klokkenluiders beter te beschermen. ●●● Het Nederlandse dagblad Het Parool kan op steeds meer belangstelling rekenen van De Persgroep, uit Vlaanderen. Topman Christian Van Thillo liet uitdrukkelijk verstaan dat hij zijn huidig aandeel van 32 procent op termijn wil uitbouwen tot een meerderheidsbelang. ●●● Bij De Morgen gonst het van de geruchten over welke hoofdredacteur door Van Thillo wel eens geroepen zou kunnen worden om de Amsterdamse stiefbroeders de kunst van het rendebale krantenuitgeven te leren. ●●● Ons eigenste IPC in de Résidence Palace te Brussel blijkt iets te snel uit de grond te zijn gestampt. Volgens het Rekenhof heeft zowel de Regie der Gebouwen als de bevoegde minister Rik Daems (VLD) de wet op de overheidsopdrachten omzeild, met name bij de toekenning van een concessie voor de technische infrastructuur in het IPC aan ENG Videohouse. ●●● De Beroepsbond van de Belgische Filmpers (BBF) heeft de documentaire 'Bowling for Columbine' van de Amerikaanse cineast Michael Moore uitgeroepen tot beste film van 2002. De Franse documentaire 'Etre et avoir' van Nicolas Philibert kreeg de Humanum-prijs. Met het toekennen van beide prijzen wil de BBF "het belang onderstrepen van de documentaire in de hedendaagse filmproductie". ●●● Hoe verhouden we ons als media tegenover politiek extremisme? Het blijft de journalistieke geesten beroeren. Over het vraagstuk organiseert Vaka/Hand in Hand op zaterdag 15 februari e.k. een colloquium in Antwerpen. Politicoloog Stefaan Walgrave en een paar andere UIA-onderzoekers lanceren het debat, een panel van journalisten reageert. ●●● Het colloquium begint om 10 uur en eindigt om 16 uur. Plaats: de UFSIA, Rodestraat 14 in Antwerpen (zaal R007). Vooraf inschrijven is noodzakelijk, en kan door overschrijving van 3 Euro op rekeningnummer 001-0886725-27 met vermelding 'mediacolloquium'. Meer info op redac@vaka-handinhand.org of www.vaka-handinhand.org. ●●● Pierre Chevalier, de VLD-politicus die enige tijd geleden met veel bombarie een proces aankondigde tegen Humo wegens lasterlijke berichtgeving in de zaak-Forrest, heeft de Brusselse rechtbank gevraagd om het dossier naar de rol te verwijzen. Waarmee het dossier wel op de zéér lange baan geschoven is. Van intimidatie gesproken. ●●● Een gok: de politieke lijstvorming voor de verkiezingen kwam eraan, en als gehavend politicus ging Chevalier daarom best maar snel eens met de spierballen rollen. ●●● Chevalier, Forrest en diens bedrijf vragen elk 15 miljoen BEF van Humo en journalist Jan Lippens, samen dus 45 miljoen. In de Humo-berichtgeving verweten een aantal diplomaten Pierre Chevalier belangenvermenging als voormalig staatssecretaris van Buitenlandse Handel, voorzitter van de parlementscommissie Buitenlandse Zaken, en voormalig advocaat van Georges Forrest zelf. ●●● Het Internationaal Perscentrum Vlaanderen (IPV) in Antwerpen kreeg van velen felicitaties voor de professionele organisatie van de persconferentie van Abou Jaja, eind vorig jaar. Enkel beroepsjournalisten kregen toegang, na een grondige screening door de IPV-stafmedewerkers Marc Veldeman en Jo Hernie. Met de mensen van de Arabisch-Europese Liga (AEL) was intussen afgesproken dat er - opnieuw om veiligheidsredenen - vooraan in de perszaal geen glazen of asbakken zouden staan. ●●● Waarmee het IPV Antwerpen tegelijk de beetje zielige kritiek van VTM-journalist Kris Borgraeve betreurt. Die had er in een open brief zijn beklag over gemaakt dat hij op zeker moment van een AEL-militant zijn glas moest laten staan. Moet Kris zelf maar eens wat vriendelijker uit de ogen kijken, natuurlijk. ●●● Bij de rechtbank van Bergen besliste de hoofdgriffier onlangs dat geen enkele journalist nog copie of zelfs maar inzage krijgt van de correctionele uitspraken. De reden: een Franstalige krant had zijn gratis abonnement stopgezet. ●●● 'Jullie' krant voor 'mijn' vonnissen, redeneerde de hoofdgriffier. Ondertussen zijn de plooiën weer enigszins glad gestreken, mede nadat de krant de man zijn gratis abonnement terug gaf. ●●● Samen met de Belgische Beroepsbond van Sportjournalisten (BBS) betreurt de AVBB het heengaan van Daniel Mortier. Hij stierf op 68-jarige leeftijd na een slepende ziekte. Hij begon zijn journalistieke loopbaan in 1959 bij de BRT, en werd in 1982 hoofdredacteur van de sportredactie van de VRT. Mortier was ook geruime tijd voorzitter van de BBS. ●●● Bush junior wil een nakende oorlog in Irak veel beter mediatiseren dan zijn voorganger met de vorige Irak-oorlog heeft gedaan. Honderden journalisten mogen met de Amerikaanse troepen mee naar het front. ●●● Tientallen van hen volgden inmiddels trainingskampen bij de mariniers. Cameramensen kregen te horen hoe ze troepen konden filmen zonder hun locatie te verraden. ●●● Het media-offensief biedt meteen een tegengewicht aan de informatie- en beeldenstroom die te verwachten valt van de machtige Arabische televisiezender Al Jazeera, die in Qatar gevestigd is. ●●● De New York Times meldde overigens dat het Pentagon aan nog meer tactieken denkt om een nakende oorlog verteerbaar te maken bij de publieke opinie. Een ervan is het betalen van Europese journalisten voor verhalen waarin het Amerikaanse beleid van zijn beste kanten wordt belicht. ●●● De regionale televisiezender voor Zuid-West-Vlaanderen WTV gaat samenwerken met collega's uit Henegouwen en Noord-Frankrijk. De drie regionale zenders zullen wekelijks grensoverschrijdende programma's brengen met de klemtoon op de economische berichtgeving. Het gaat om een proefproject dat voor vier jaar op Europese subsidies kan rekenen. ●●● Journalist Karel Cambien uit Kortrijk coördineert het project. Cambien vertrok onlangs bij Kanaal Z, na hevige onenigheid met Johan Op de Beeck, die op dit moment het gros van de leidende functies bij de zakenzender cumuleert. ●●● Nog nieuws uit West-Vlaanderen: Francis Decoster, tot dus ver informatieambtenaar bij het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, wordt de nieuwe kabinetschef van de Brugse burgemeester Patrick Moenaert. Decoster, zelf een Bruggeling, volgt Eric Van Hove op die coördinator wordt van het nieuwe stedenbeleid. ●●● En Marcel Kerff, oud-radiojournalist bij de VRT, is sinds een tijdje terug te vinden in het Klein Kasteeltje, waarvan hij de directeur geworden is. ●●● In onze reeks 'Het is de schuld van de pers', heden aandacht voor de arrestatie van Belgisch voetbalnational Joos Valgaeren eind december. De Rode Duivel pakte met twee ploegmaten van zijn Engelse club Celtic Glasgow een persfotograaf onzacht aan, nadat die laatste een braspertij van de drie voetballers in nachtclub Buffalo Joe's op de gevoelige plaat had vastgelegd. ●●● Ons Nederlandse zusterblad, eveneens 'De Journalist' geheten, wordt mogelijk omgebouwd van een veertiendaags naar een maandblad. Uitgeverij Veen, die het blad samen met onze zustervereniging de NVJ uitgeeft, dringt hier althans op aan. ●●● De oorzaak ligt in het felle teruglopen van het aantal personeelsadvertenties, zelf een gevolg van de bezuinigingen bij de grote mediaconcerns boven de Moerdijk.

De Vlaamse Vereniging van
Beroepsjournalisten
wenst al haar leden
en sympathisanten een

RESIDENCE PALACE, BLOK C
WETSTRAAT 155 1040 BRUSSEL
TEL 02/235 22 70 FAX 02/235 22 72
WWW.JOURNALIST.BE